

Sygn. akt I PK 238/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

Protokolant Joanna Porowska

w sprawie z powództwa I. L.

przeciwko [...] Liceum Ogólnokształcącemu im. [...] w S.

o ustalenie, że powódce przysługuje prawo do urlopu dla poratowania zdrowia,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 7
listopada 2019 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 6 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV Pa (...),

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S., wyrokiem z 7 listopada 2017 r., sygn. akt IV P (...),
ustalił, że powódce I. L. przysługuje prawo do korzystania z urlopu dla poratowania

zdrowia w [...] Liceum Ogólnokształcącym im. [...] w S. do 28 lutego 2018 r., zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 967 ze zm.; dalej również jako „Karta Nauczyciela”).

Sąd ustalił, że powódka jest zatrudniona w Liceum Ogólnokształcącym im. [...] w S. jako nauczyciel [...] . Od lutego 2016 r. leczy się. Ma zarejestrowaną działalność gospodarczą na swoje nazwisko, w ramach której jest prowadzona szkoła językowa i nauka jazdy. W okresie od dnia 28 lutego 2017 r. do 28 lutego 2018 r. dyrektor pozwanego udzielił powódce urlopu dla poratowania zdrowia. W okresie urlopu działalność gospodarcza w postaci szkoły językowej była prowadzona przez męża powódki na podstawie pełnomocnictwa notarialnego. Mąż powódki zajmuje się czynnościami formalnoprawnymi, a zajęcia w szkole prowadzi zatrudniona anglistka. Szkoła nauki jazdy faktycznie nie jest prowadzona. Powódka nie wykonywała żadnych czynności w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w okresie urlopu dla poratowania zdrowia. Od czerwca 2017 r. działalność została zawieszona. W dniu 5 czerwca 2017 r. powódka otrzymała pismo od dyrektora pozwanej Szkoły o odwołaniu z urlopu dla poratowania zdrowia z uwagi na fakt zarejestrowania na jej nazwisko działalności gospodarczej.

Przy takich ustaleniach Sąd Rejonowy ocenił, że powództwo zasługuje na uwzględnienie, gdyż powódka w okresie urlopu dla poratowania zdrowia nie podjęła działalności zarobkowej. Jeżeli chodzi o działalność gospodarczą powódki, Sąd zauważył, że jest ona zarejestrowana na jej nazwisko od 25 czerwca 2014 r., a zatem dużo wcześniej niż urlop dla poratowania zdrowia. Fakt, że działalność ta była zarejestrowana na nazwisko powódki, był znany dyrektorowi pozwanego w momencie udzielania urlopu. W ocenie Sądu, art. 73 ust. 7 Karty Nauczyciela stanowi o podjęciu działalności zarobkowej w okresie tego urlopu. Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika natomiast, że powódka w okresie urlopu dla poratowania zdrowia nie wykonywała żadnych czynności w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, bowiem, z uwagi na stan zdrowia, nie była w stanie ich podjąć.

W wyniku apelacji pozwanego Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV Pa (...), zmienił wyrok Sądu Rejonowego w całości w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego

koszty zastępstwa procesowego za postępowanie w pierwszej instancji (pkt 1), rozstrzygając o kosztach procesu za postępowanie w drugiej instancji (pkt 2), umarzając postępowanie wywołane zażaleniem powódki na rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego zawarte w pkt. 2 wyroku Sądu Rejonowego.

Zdaniem Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uprawnia do stwierdzenia, że pozarolnicza działalność gospodarcza powódki była działalnością zarobkową, nastawioną na osiągnięcie zysku. Dla oceny zarobkowego charakteru tej działalności nie ma znaczenia, że po udzielonym urlopie dla poratowania zdrowia powódka osobiście nie podejmowała żadnych czynności w ramach działalności gospodarczej. Sąd podzielił stanowisko apelującego, że zgromadzony materiał dowodowy, dodatkowo aktywny wpis w CEiDG, spowodował powstanie domniemania kontynuowania działalności zarobkowej, a zarobkowy cel działalności gospodarczej występuje wtedy, gdy jej celem jest osiągnięcie dochodu, nastawienie na zysk co, zdaniem Sądu, jest oczywiste w sprawie. Sąd Okręgowy podzielił pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z 7 lipca 2005 r., II PZP 5/05 (OSNP 2005 nr 24, poz. 387), zgodnie z którym podstawą odwołania nauczyciela z urlopu może być również kontynuowanie zatrudnienia na podstawie stosunku pracy lub wykonywanie innej działalności zarobkowej, które zostały rozpoczęte przed udzieleniem urlopu. Sąd Okręgowy wskazał na art. 73 ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela i zawarte tam zastrzeżenie, że w okresie przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia nauczyciel nie może nawiązać stosunku pracy lub podjąć innej działalności zarobkowej; w przypadku stwierdzenia, że w okresie urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel podejmuje inny stosunek pracy lub inną działalność zarobkową, dyrektor szkoły odwołuje nauczyciela z urlopu, określając termin, w którym nauczyciel obowiązany jest do powrotu do pracy. W odniesieniu do działalności gospodarczej, ustawodawca zaakcentował w ust. 7 art. 73 ustawy Karta Nauczyciela, że okolicznością warunkującą odwołanie nauczyciela z takiego urlopu jest również kontynuowanie działalności gospodarczej z naciskiem na zarobkowy jej charakter i nie ma tam mowy o osobistym prowadzeniu działalności czy działalności zorganizowanej przez działanie innych podmiotów. Istotne jest jedynie osiąganie dochodu, zarobku przez prowadzącego taką działalność, co w sprawie było bezsporne. Zdaniem Sądu odwoławczego, analogia czyniona przez

powódkę do unormowania z art. 17 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 645; dalej również jako „ustawa zasiłkowa”) oraz jego bogatego orzecznictwa jest zabiegiem nieuprawnionym. Sąd zauważył, że unormowanie z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej należy do systemu zabezpieczenia społecznego, a świadczenia wypłacane są co do zasady przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast w tej sprawie mamy do czynienia z systematyką prawa pracy, pragmatyką Karty Nauczyciela, gdzie w okresie przebywania nauczyciela na urlopie dla poratowania zdrowia pracodawca wypłaca mu konkretne świadczenia ze stosunku pracy, comiesięczne wynagrodzenie zasadnicze i dodatek za wysługę lat; dodatkowo, taki nauczyciel korzysta z prawa do innych świadczeń pracowniczych, w tym dodatków socjalnych. Niezaprzeczalnie są to świadczenia stabilizujące sytuację materialną nauczyciela w okresie korzystania z takiego urlopu, ale z zastrzeżeniem, że jest to rekompensata za brak możliwości uzyskiwania dochodów w ramach kontynuowanej działalności zarobkowej.

Wyrok Sądu Okręgowego powódka zaskarżyła w całości. Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest:

- a) art. 73 ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela, przez jego błędną wykładnię i w konsekwencji nieprawidłowe uznanie, że podstawą odwołania nauczyciela z urlopu dla poratowania zdrowia może być wykonywanie innej działalności zarobkowej prowadzonej jeszcze przed udzieleniem tego urlopu, niezależnie od tego czy działalność ta jest prowadzona osobiście czy też nie;
- b) art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, przez jego niezastosowanie.

Zarzucono również naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- a) art. 217 § 2 k.p.c., 224 § 1 k.p.c., 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez ich niezastosowanie i w konsekwencji pominięcie dowodów zgłoszonych przez skarżącą w odpowiedzi na apelację;

- b) art. 236 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez ich niezastosowanie i w konsekwencji pominięcie dowodów zgłoszonych przez skarżącą w odpowiedzi na apelację;
- c) art. 381 k.p.c. oraz 382 k.p.c., przez ich niezastosowanie i w konsekwencji pominięcie dowodów zgłoszonych przez skarżącą w odpowiedzi na apelację;
- d) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § k.p.c., przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w szczególności przyczyn, dla których dowodom zgłoszonym przez skarżącą w odpowiedzi na apelację sąd odmówił mocy dowodowej.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w S. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 73 Karty Nauczyciela, w brzmieniu aktualnym na czas udzielania powódce urlopu dla poratowania zdrowia, nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu co najmniej 7 lat w szkole, dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia, w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo roku (ust. 1). W okresie przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia nauczyciel nie może nawiązać stosunku pracy lub podjąć innej działalności zarobkowej. W przypadku stwierdzenia, że w okresie urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel podejmuje inny stosunek pracy lub inną działalność zarobkową, dyrektor szkoły odwołuje nauczyciela z urlopu, określając termin, w którym nauczyciel obowiązany jest do powrotu do pracy (ust. 7). W niniejszej sprawie kluczowe znaczenie ma zarzut naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 73 ust. 7 Karty Nauczyciela przez jego błędną wykładnię, a problem sprowadza się do zidentyfikowania użytego w nim pojęcia „działalność zarobkowa”.

Na wstępie rozważań przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy niejednokrotnie stwierdzał prymat wykładni funkcjonalnej, jeżeli wykładnia logiczno-

językowa przepisów Karty Nauczyciela nie prowadzi do jednoznacznych rezultatów (zob. np. uzasadnienie przywołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., II PZP 5/05; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2012 r., II PK 137/12, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 245 i z dnia 15 stycznia 2015 r., II PK 70/14, LEX nr 1628922). W uchwale II PZP 5/05, odwołując się właśnie do wykładni funkcjonalnej (cel udzielania urlopu dla poratowania zdrowia), Sąd Najwyższy uznał, że nie sposób przyjąć, że „o ile każde nawiązanie stosunku pracy lub podjęcie innej działalności zarobkowej w okresie przebywania na urlopie (zdanie pierwsze art. 73 ust. 7) uzasadnia odwołanie nauczyciela z urlopu, to nie powoduje takich skutków żadne zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub prowadzenie innej działalności zarobkowej podjęte przed rozpoczęciem urlopu, niezależnie od ich charakteru”. W związku z tym przyjął, że podstawą odwołania nauczyciela z urlopu dla poratowania zdrowia może być również kontynuowanie zatrudnienia na podstawie stosunku pracy lub wykonywanie innej działalności zarobkowej rozpoczętych przed udzieleniem tego urlopu. Uchwała ta wprawdzie nie wypowiada się wprost na temat znaczenia pojęcia „działalność zarobkowa”, niemniej jednak powołana w niej argumentacja daje pewne wskazówki interpretacyjne. Mianowicie, skoro zwrot „podjęcie” nie może być odnoszony do daty formalnego rozpoczęcia działalności zarobkowej, to rozumieć go należy jako „podjęcie” w okresie urlopu osobistych czynności w ramach działalności zarobkowej (gospodarczej). Za takim rozumieniem omawianego przepisu przemawiają także inne względy.

Ustawodawca w omawianym przepisie posłużył się terminem „urlop”, który w prawie pracy oznacza usprawiedliwiony okres zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy o określonym przeznaczeniu. Istotę (przeznaczenie) urlopu dla poratowania zdrowia Sąd Najwyższy omówił w uchwale z dnia 14 lutego 2012 r., III PZP 1/12, OSNP 2012 nr 15–16, poz. 187), wskazując, że nauczycielski urlop dla poratowania zdrowia jest szczególnym świadczeniem pracowniczym, zbliżonym do instytucji urlopu wypoczynkowego, przysługującym w ramach istniejącego indywidualnego stosunku pracy łączącego nauczyciela ze szkołą, a jego celem jest – przy zagwarantowaniu trwałości tego stosunku oraz możliwości korzystania przez pracownika z dotychczasowych uprawnień w zakresie wynagrodzenia i innych świadczeń pracowniczych, w tym socjalnych – zapewnienie nauczycielowi

możliwości poddania się zalecanemu leczeniu dla odzyskania pełnej zdolności do pracy i kontynuowania zatrudnienia. Taką też rolę przypisywano tej instytucji wcześniej, wskazując, że celem urlopu dla poratowania zdrowia jest poprawa stanu zdrowia nauczyciela w następstwie przeprowadzenia leczenia zaleconego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1996 r., I PRN 70/96, OSNAPIUS 1997 nr 7, poz. 113; z dnia 20 kwietnia 2001 r., I PKN 377/00, OSNP 2003 nr 5, poz. 115; z dnia 25 lipca 2006 r., I PK 47/06, LEX nr 203383; z dnia 9 września 2010 r., II PK 54/10, LEX nr 661502). W aktualnie obowiązującym brzmieniu tego przepisu (od 1 stycznia 2018 r.) wprost wskazano, że urlopu dla poratowania zdrowia udziela się w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia: a) choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej lub b) choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy odgrywają istotną rolę, lub 2) na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową.

Choć więc urlop dla poratowania zdrowia jest instytucją prawa pracy, lecz jego cel jest podobny do zwolnienia lekarskiego, które jest udzielane pracownikowi w celu przeprowadzenia leczenia i odzyskania zdolności do pracy, z tą różnicą, że odsunięcie nauczyciela od pracy w okresie urlopu dla poratowania zdrowia ma na celu nie odzyskanie zdolności do pracy, ale niedopuszczenie do jej powstania. W obu przypadkach – urlopu dla poratowania zdrowia i zwolnienia lekarskiego (w okresie zasiłkowym) korzystająca z nich osoba ma uprawnienia do świadczeń finansowych – w pierwszym przypadku od pracodawcy (szkoły), w drugim – od pracodawcy i (w przeważającej części) z ubezpieczeń społecznych. Tak więc można przyjąć, że uprawnienia do zwolnienia od pracy w obu tych przypadkach mają podobny charakter, tj. służą poprawie stanu zdrowia. W konsekwencji uprawnione jest poszukiwanie analogii między przesłanką pozbawiającą prawa do urlopu dla poratowania zdrowia polegającą na „wykonywaniu działalności zarobkowej” a przesłanką utraty prawa do zasiłku chorobowego w postaci „wykonywania pracy zarobkowej.”

Pojęcie pracy zarobkowej z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej było przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Ogólnie rzecz ujmując, Sąd Najwyższy przyjmuje, że pracą zarobkową na gruncie tego przepisu jest aktywność

ludzka, która zmierza do uzyskania zarobku, chodzi więc nie tylko o czynności, które przynoszą ubezpieczonemu bezpośrednią korzyść majątkową w postaci środków pieniężnych otrzymywanych wprost za wykonanie tych czynności, ale także te, które wiążą się z perspektywą otrzymania korzyści majątkowych. Przejawia się ona w wykonywaniu pracy w potocznym tego słowa znaczeniu, a więc wykonywaniu osobiście czynności na podstawie różnych stosunków prawnych - stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także w ramach prowadzonej własnej działalności gospodarczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 154/04, OSP 2006 z. 4, poz. 43 i powołane w jego uzasadnieniu orzecznictwo). W przypadku działalności gospodarczej wykonywanie pracy polega na osobistym wykonywaniu: usług w ramach tej działalności lub czynności organizacyjnych – faktycznych i formalnoprawnych związanych z bieżącym funkcjonowaniem przedsiębiorcy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1999 r., II UKN 236/99, OSNAPiUS 2001 nr 7, poz. 237; z dnia 19 lipca 2001 r., II UKN 494/00, OSNP 2003 nr 9, poz. 234; z dnia 17 stycznia 2002 r., II UKN 710/00, OSNP 2003 nr 20, poz. 498; dnia 7 października 2003 r., II UK 76/03, OSNP 2004 nr 14, poz. 247; z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSNP 2005 nr 21, poz. 342; z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 338). Należy przy tym zauważyć, że obie przesłanki utraty prawa do zasiłku – wykonywanie pracy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy zarobkowej i wykorzystywanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem - są niezależne od siebie i mają samoistny charakter (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSP 2006 z. 12, poz. 134; dnia 20 stycznia 2005 r., II UK 154/04, OSP 2006 z. 4, poz. 43). W konsekwencji wystarczy więc, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonuje (inną) „pracę zarobkową” i nie jest niezbędne, aby była ona niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSNP 2005 nr 21, poz. 342). Niemniej jednak przedstawione orzecznictwo wiąże „pracę zarobkową” z pracą wykonywaną osobiście ze względu na cel zwolnienia lekarskiego, z perspektywy którego osobiste świadczenia pracy cel ten jeśli nie niweczy, to na pewno utrudnia. Wskazuje się w też, że to ustawodawca, nie pozostawiając pola do oceny pod kątem sprzeczności wykonywanej pracy

zarobkowej z celem zwolnienia lekarskiego, przesądził (*a priori*), że przeszkodą w osiągnięciu tego celu jest wykonywanie (każdej) pracy zarobkowej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 338).

W ocenie Sądu Najwyższego, podobnie tę kwestię przesądził ustawodawca na gruncie art. 73 ust. 7 Karty Nauczyciela. Przypomnieć bowiem trzeba, że, zgodnie z obowiązującym do dnia 31 sierpnia 2004 r. art. 73 ust. 1b ustawy Karta Nauczyciela, w przypadku stwierdzenia, iż w okresie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel wykonuje zatrudnienie lub prowadzi działalność sprzeczną z celami udzielonego urlopu, dyrektor szkoły odwołuje nauczyciela z urlopu, określając termin, w którym nauczyciel obowiązany jest do powrotu do pracy. Wtedy warunek wykonywania zatrudnienia lub prowadzenia działalności powiązany był z wymogiem niesprzeczności z celami udzielonego urlopu, co oznaczało, że w poprzednim stanie prawnym konieczna była ocena, czy wykonywane zatrudnienie lub inna działalność nie stoi w sprzeczności z celem urlopu. Konsekwencją nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 179, poz. 1845), wprowadzającej aktualne brzmienie art. 73 ust. 7 Karty Nauczyciela, było przesądzenie, że każda faktyczna aktywność zawodowa jest spreczna z celem urlopu dla poratowania zdrowia.

Dodać też trzeba, że z przedstawionej wyżej nowelizacji nie sposób wywieść wniosku, że wolą ustawodawcy było pozbawienie prawa do urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciela powstrzymującego się w jego okresie od osobistego wykonywania pracy tylko dlatego, że ma inne źródła utrzymania. Skoro omawiany urlop służy zapewnieniu nauczycielowi możliwości poddania się zalecanemu leczeniu dla odzyskania pełniej zdolności do pracy i kontynuowania zatrudnienia i cel ten można osiągnąć przez powstrzymywanie się od pracy, to aksjologicznie nieuzasadnione byłoby odmawianie tego prawa nauczycielowi tylko z tego względu, że ma on inne źródła utrzymania. Innymi słowy, gdyby ustawodawca miał na uwadze względy ekonomiczne, to nie mogłyby one przesądzać o prawie do zwolnienia od pracy w celu poddania się zalecanemu leczeniu dla odzyskania pełniej zdolności do pracy i kontynuowania zatrudnienia, a co najwyżej o kwestii

odpłatności udzielanego prawa (np. o przyznaniu bezpłatnego urlopu dla poratowania zdrowia dla nauczycieli, którzy mają inne - poza pracą nauczycielską – źródła dochodów), co zresztą mogłoby budzić wątpliwości w świetle zasady równości wobec prawa.

W rezultacie potwierdził się zarzut naruszenia art. 73 ust. 7 Karty Nauczyciela przez jego błędną wykładnię. W związku z powyższym tracą na znaczeniu powołane w podstawach kasacyjnych zarzuty naruszenia przepisów postępowania. Natomiast oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przez jego niezastosowanie, skoro przedmiotem sporu nie jest prawo do zasiłku chorobowego. Sięganie do tego przepisu stanowi jedynie argument za przedstawioną wykładnią art. 73 ust. 7 Karty Nauczyciela, a nie podstawę materialnoprawną rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

as